

SAMBAND SVEITARFÉLAGA Á SUÐURNESJUM

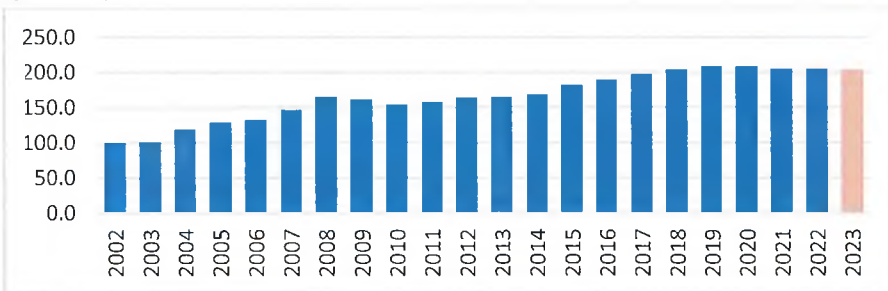

Byggðapróun og atvinnuráðgjöf á landsbyggðinni Minnisblað LHS – 12. september 2022

Byggðapróun og atvinnuráðgjöf á landsbyggðinni

Byggðastofnun er með samninga við sjö landshlutasamtök um að þau sinni atvinnuráðgjöf og byggðapróun á landsbyggðinni. Markmið samninganna er að skapa grundvöll um samstarf við byggðapróun í samræmi við stefnu Alþingis í byggðamálum, með áherslu á búsetuskilyrði og samkeppnishæfi, nýsköpunar- og atvinnuþróunarstarf. Að samþætta áherslur ríkisins og sameiginlegar áherslur á starfssvæðum landshlutasamtakanna m.a. í samræmi við Sóknaráætlun landshlutans og uppbygging og gagnkvæm miðlun þekkingar, reynslu og hæfni á sviði atvinnu- og byggðapróunar milli samningsaðila. Sóknaráætlanir landshlutanna fela í sér stefnumótun fyrir hvern landshluta og útfærslu og framkvæmd á áhersluverkefnum sem eru í samræmi við markmiðin sem sett eru fram í áætluninni.

Með samningum við Byggðastofnun hafa samtökin tekið að sér atvinnu- og byggðapróunarverkefni á sínum starfssvæðum, sem fela í sér atvinnuráðgjöf, byggðapróun, brothættar byggðir, vaxtarsvæði, nýsköpun, búsetuskilyrði, upplýsingaöflun og fræðslu. Núgildandi samningar gilda til loka árs 2022. Framlag Byggðastofnunar til samningsaðila byggir á fjárlögum hvers árs og á myndinni hér á eftir má sjá hver þróunin hefur verið síðastliðin 22 ár á verðlagi hvers árs.

Mynd 1. Framlög til fjárlagaliðsins Atvinnuráðgjafar á landsbyggðinni árin 2002-2023 á verðlagi hvers árs í m.kr. samkvæmt fjárlögum og fjármálaáætlun 2023.

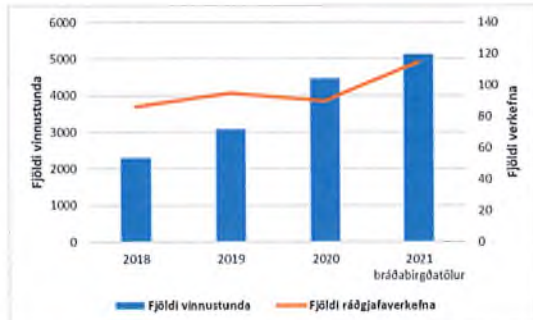
Eins og sjá má á mynd 1. hafa fjárframlög hækkað í krónum talið á tímabilinu 2002 til 2022. Séu framlögin hins vegar framreiknuð miðað við launavísitölu í júlí 2022 er ljóst að framlögin hafa lækkað að raunvirði. Frá árinu 2009 til 2022 hefur framlagið lækkað úr 398 m.kr. í 200 m.kr. eða um 50% (mynd 2). Þar sem laun eru meginkostnaðarliðurinn hjá landshlutasamtökunum má m.ö.o. segja að framlagið 2009 hafi dugað til að hafa 33 ráðgjafa í vinnu en 2022 einungis 17. Áætlaður heildarkostnaður á starfsmann er 12 m.kr. með launatengdum gjöldum og öðrum kostnaði.

Mynd 2. Framlög til Atvinnuráðgjafa á landsbyggðinni á verðlagi í júlí 2022 í m.kr miðað við launavísitölu

Starf landshlutasamtakanna hefur tekið töluverðum breytingum á undanförunum árum og hafa þau þurft að aðlagast því breytta umhverfi sem fylgdi sem dæmi COVID-19 og að Nýsköpunarmiðstöð Íslands (NMÍ) var lögð niður í upphafi árs 2020. Ásókn í þjónustu tengda byggðaþróun og atvinnuráðgjöf hefur aukist töluvert á undanförunum árum. Mikill tími fer hjá ráðgjöfum hjá landshlutasamtökunum í ráðgjöf og aðra aðstoð og auk þess sem aukin áhersla hefur verið lögð á stuðning við nýsköpun. Á mynd 3. má sjá hver þróunin hefur verið hjá einu landshlutasamtakanna svo dæmi séu tekin.

Myndin 3. sýnir þróun atvinnu- og byggðarráðgjafar hjá einum samtökunum af sjö. Á sama tíma og vinnustundum og verkefnum fjölgar hafa framlög til málaflokksins í heild lækkað.

Eins og áður hefur komið fram hafa fjárframlög til atvinnu- og byggðarráðgjafa á landsbyggðinni hafa ekki fylgt verðlags- og launaþróun undanfarið ár en það hefur haft í för með sér að landshlutasamtökin hafa þurft að skerða þjónustu sína í nærumhverfinu. Á sama tíma hefur aukin ásókn verið í að ráðgjafar sinni stuðningi við nýsköpun og þá að skapa umgjörðina, handleiða og aðstoð við að sækja í sjóði. Eftirspurnin jókst t.a.m. eftir að NMÍ var lögð niður og með fjölgun sjóða sem í boði eru, svo sem Lóu og Matvælasjóð. Greinilegt er að þörfin fyrir atvinnuráðgjöf er til staðar.

Hlutverk atvinnuráðgjafa landshlutasamtakanna eru einnig mikilvæg þegar kemur að vinnu við verkefni í Byggðaáætlun. Í aðgerðaráætlun Byggðaáætlunar eru tilgreind 44 verkefni. Landshlutasamtök sveitarfélaganna eru framkvæmdaaðilar í 5 af þeim verkefnum og samstarfsaðilar í 22 þeirra. Í gegnum árin hafa það einmitt oft á tíðum verið fyrrnefndir atvinnuráðgjafar sem hafa tekið þessi verkefni að sér og sinnt þeim af mikilli þrýði. Þeir eru því órjúfanlegir hlekkir í vinnu við framgang Byggðaáætlunar.

Eigi atvinnuráðgjöf og verkefni tengd byggðaþróun að standa undir nafni er mikilvægt að hækka framlagið til Byggðastofnunar en augljóst er af framangreindu að brýn þörf er á að framlögin verði aukin í takt við þróun launavísitölu og aukinnar ásóknar í ráðgjöf hjá landshlutasamtökunum. Lögð er áhersla á að framlögin verði hækkuð í fjármálaáætlun og komandi fjárlögum til að treysta grunn þessarar mikilvægu starfsemi í landshlutunum.

f.h. landshlutasamtök sveitarfélaga,

Berglind Kristinsdóttir

Berglind Kristinsdóttir
framkvæmdastjóri S.S.S.